

VEREENIGING VOOR STATISTIEK.

In de vergadering 2 Januarij 11. te Amsterdam gehouden, werd o. a. door de commissie ter bewerking eener *Algemeene Statistiek van Nederland*, het navolgende *vierde verslag* uitgebragt.

„Het is juist een jaar geleden, zeide de Voorzitter, Mr. Vissering, dat wij het laatste verslag van onze werkzaamheden aan uwe vergadering mededeelden: die verloopende jaarkring gaf ons veel arbeid, veel voldoening, ook wel eenige teleurstelling, en, wat wij wel in de eerste plaats mogten noemen, eene diep gevoelde smart.

Wij verloren uit onzen kring ons medelid Mr. O. van Rees. Gij verwacht niet, dat wij hier den lof, hem na zijn verscheiden van zoo vele kanten toegebragt en dien hij zoo ten volle waardig was, herhalen. Hier hebben wij alleen te spreken over *ons* verlies. Dit was in waarheid groot, grooter dan wij het in woorden kunnen uitspreken. Met die beminnelijke welwillendheid, die hem versierde was hij tot den kring onzer commissie toegetreden. Onder den voortgang van ons werk was zijne belangstelling steeds levendiger geworden. Met wakkeren ijver had hij zijn deel in onze gemeenschappelijke taak ter harte genomen, en innig verbljdde hij zich over het welslagen van onzen arbeid. Uit zijne nagelaten papieren, met de meeste voorkomendheid ons ter inzage en ter beschikking gesteld, bleek, met hoeveel ijver en naauwgezetheit hij zijn aandeel in de leiding der redactie bezorgde. Zelf had hij met groote voorliefde een onderwerp ter bewerking voor zich genomen, het 19^e Hoofdstuk van het IIe deel, de beschrijving van het *kerkelijk leven*. De meest omslagtige nasporingen had hij daarvoor in het werk gesteld en een opstel gereed gemaakt dat thans als eene dierbare nalatenschap in ons archief berust en door den rijkdom en de nauwkeurigheid van zijnen inhoud een sieraad zal wezen van onze verzameling wanneer zij het licht zal zien. Den avond vóór zijnen dood had hij besteed om de laatste hand aan het bewerken dezer bijdrage te leggen.

Nog een ander onderwerp aan het bovenvermelde verwant, het 8^e Hoofdstuk van Deel V (*kerkelyke zaken*) had van Rees op zich genomen te bewerken. Doch hier was hij nog niet verder gekomen dan het bijeenzamelen der bouwstoffen. Een ander zal de taak, waaraan hij ontviel, hebben te volbrengen.

Wij gewaagden van eenige teleurstellingen, die wij moesten onder vinden. Ook in onze vroegere verslagen hebben wij dit woord moeten laten hooren. Wat wij toen daarbij voegden, dat wij hierop niet geheel onvoorbereid mogten zijn, kunnen wij ook nu herhalen. En wij hebben alzoo die teleurstellingen als onvermijdelijk met geduld en moed gedragen, zooveel mogelijk trachtende ze te boven te komen. Zoo veel mogelijk, zeggen wij, want, zijn er ook onder onze tegen spoeden die te verhelpen zijn, andere hebben wij ontmoet, waar tegenover ons niets overbleef den ljdelyke onderwerping.

Deze teleurstellingen waren: in de eerste plaats de latere inzending van vele der ons toegezegde bijdragen, dan wij gehoopt hadden. Wij maken hier daarvan niemand een verwijt; wij vermelden slechts onze ervaring, ook tot zelf-verdediging voor het geval dat door u geoordeeld mogt worden, dat ons werk niet met den gewenschten spoed voortgang gehad heeft. Wij weten al te wel, dat wij tot bescheidenheid jegens onze medewerkers, die op ons verzoek een dikwijls tijdroovenden arbeid op zich genomen hadden, gehouden zijn. Wij mogen er ook bijvoegen, dat in vele gevallen een enkele vriendelijke wenk genoeg is geweest om ons de gevraagde bijdrage spoedig te doen ontvangen. Maar vooral mogen wij niet verzuimen te kennen te geven, dat zeer dikwijls de vertraging, die wij hadden te betreuren, oorsprong had in de moeilijkheid om de noodige bouwstoffen bijeen te krijgen. Ofschoon wij over 't algemeen de meeste medewerking van de publieke autoriteiten, inzonderheid van de Provinciale Gouvernemen ten, mogten ondervinden (het is thans nog niet de tijd en hier nog niet de plaats om de uitzonderingen te vermelden), bleek ook nu weder, wat wij reeds bij een vroeger verslag in 't licht stelden, dat van verscheidene onderwerpen waarvan men mogt meenen dat bij de administratie naauwkeurige kennis bestond, de noodige bescheiden bijkans geheel ontbraken. Dit heeft niet alleen vertraging in de bewerking van deze en gene bijdrage te weegebracht, soms van maanden lang, maar dit zal — wij moeten er u nu reeds op voorbereiden — ook oorzaak zijn dat verscheidene Hoofdstukken van onze statistiek niet zóó bewerkt zullen kunnen worden als wij zouden wenschen.

Teleurstellingen van anderen aard hebben wij in dien zin onder-

vonden, dat er nog altijd enkele onderwerpen zijn waarvoor wij tot heden vruchteloos deskundige bewerkers hebben gezocht. Het meeste leed heeft ons gedaan, dat wij van een onzer medeleden op wiens krachtige medewerking wij reden hadden te hopen, het verzoek moesten ontvangen om hem van de aanvankelijk aanvaarde taak te versoosoonen. — Doch bezwaren als deze mogen ons niet ontmoedigen. Wij zullen ze op eene of andere wijze te boven komen.

En nu wenden wij ons tot de lichtzijde van ons verslag. Vele en daaronder hoogst belangrijke bijdragen liggen reeds bij ons *en portefeuille*, van een aantal andere mogen wij op grond van de gevoerde correspondentie de inzending eerlang te gemoet zien.

Met genoegen zal uwe vergadering vernemen, dat op enkele hoofdstukken na de beide eerste deelen van onze schets: *Het grondgebied* en *de bevolking* voor de pers gereed liggen. De ontbrekende hoofdstukken kunnen spoedig worden ingewacht. Alleen een enkel is er, waarvoor nog veel voorbereidend onderzoek in de Provinciale bureaux noodig is. Doch ook hier kunnen wij misschien eerlang door de uitkomsten van dat onderzoek verrast worden.

In dezen stand der zaak hebben wij dan ook reeds het drukken en uitgeven van onze algemeene statistiek in ernstige overweging kunnen nemen. Wij zijn in onderhandeling getreden met eenen geachten uitgever, eigenaar van eene der aanzienlijkste drukkerijen; zijne voorwaarden en de door hem overgelegde modellen van papier en letter- en cijferdruk zijn van dien aard, dat deze onderhandelingen tot een goed besluit gebragt zullen worden. Vooral mogen wij hierop drukken, dat de waardige man zich met groote ingenomenheid bereid verklaard heeft om van zijne zijde al het mogelijke te doen om het welslagen onzer schoone onderneming te bevorderen. Gij zult bevroeden dat wij in den tegenwoordigen stand der zaak niet wel in meer bijzonderheden mogen treden en u moeten verzoeken ons volmagt te willen geven om al het noodige te doen ten einde deze onderhandeling tot een voldoende besluit te brengen.

Gelukt ons dit binnen een niet al te verwijderd tijdstip, dan hebben wij kans dat Deel I en II afgedrukt zullen kunnen worden aangeboden aan het Internationaal Congres van Statistiek dat in den nazomer van 1869 's Gravenhage vergaderen zal.

De uitgave der drie overige deelen zal dan later moeten volgen. De grootste bezwaren ontmoeten wij bij de bewerking van Deel III en IV. De rijkdom en verscheidenheid van stoffen in deze deelen opgenomen zijn daarvan niet de eenige oorzaak. Hier vooral komen

onderwerpen voor, waarover in gedrukte bescheiden nog weinig te vinden is, en waar dus een zeer omslagtig onderzoek gevorderd wordt. Wij zijn er op voorbereid dat dit onderzoek zelfs in sommige gevallen vruchteloos zal wezen, en dat onze mededeelingen over een of ander hoofdstuk in de *schets* opgenomen, naauwelyks iets meer zullen bevatten dan een *non liquet*. Daarentegen zijn er andere waarvoor wij nu reeds bijdragen hebben ontvangen, die niet alleen in zich zelve hoogstbelangrijk zijn maar ook volkomen nieuw en een verrassend licht over tot nog toe onbekende zaken verspreiden.

Wij besluiten ons verslag met het verzoek dat gij ons bij voortduring uwe ondersteuning zult willen verleenē, en met de verzekering, dat het ons aan geen ijver en geestkracht ontbreken zal, om onze taak te volbrengen.

De Commissie van Redactie.

S. VISSERING, *Voorzitter*.

M. M. VON BAUMHAUER,

J. L. DE BRUIJN KOPS.

NEDERLANDSCHE BANK.

(In millioentallen guldens.)

DATUM.	Discon- to's.	Belee- ningen.	Oper kapitaal.	Bank- billetten.	Saldo's rek. crt.	Munt- voorraad.	Voorraad billet.	Surplus dekking.	Wissel- disconto.	Prolong. koers.
Dec. 14	48.09	31.57	79.66	143.92	27.11	106.85	101.09	40.44	2½ (24 Mrt.)	4
" 21	48.69	31.81	80.50	144.24	27.68	108.93	100.40	40.16	"	"
" 28	47.77	31.96	79.73	140.43	29.96	108.22	100.15	40.06	"	"
Jan. 4	47.45	32.74	80.19	143.82	26.85	108.05	99.45	39.78	"	"
" 11	46.78	33.17	79.95	142.68	28.21	108.21	99.63	39.85	"	3½
" 18	47.20	32.83	80.03	143.16	26.98	107.77	99.28	39.71	"	3
" 25	46.67	32.57	79.24	143.23	25.54	107.25	99.35	39.74	"	"
Febr. 1	45.38	32.02	77.40	141.25	25.06	106.68	100.39	40.16	"	"
" 8	43.39	31.98	75.37	140.38	23.91	106.74	102.56	41.02	"	"
" 15	42.43	31.70	74.13	139.30	23.77	106.71	103.70	41.48	"	"
" 22	41.43	31.32	72.80	138.80	22.77	106.59	104.90	41.96	"	"
Mrt. 1	40.29	30.97	71.26	137.24	22.58	105.96	105.08	42.03	"	4¼

WISSELKOERSEN TE AMSTERDAM.

STAND VAN HET DISCONTO OP ELF VERSCHILLENDE PLAATSEN.

DATUM.	kort Londen.	kort Parijs.	kort Hamb.	Frankf. 6/w.	DATUM.	Londen.	Amaterd.	Parijs.	Berlijn.	Frankfort.	Weenen.	Madrid.	Petersb.	Turijn.	Brussel.	Hamburg.
Dec. 7	11.96	561 ⁵ / ₈	35 ⁵ / ₈	99	Dec. 5	3	21 ¹ / ₂	21 ¹ / ₂	4	21 ¹ / ₂	4	5	7	5	21 ¹ / ₂	13 ³ / ₄
" 14	11.98	57 ¹ / ₈	35 ⁵ / ₈	99 ¹ / ₂	" 12	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 21	"	57 ¹ / ₈	"	99 ³ / ₄	" 19	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 28	11.96	"	"	"	" 26	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Jan. 4	"	"	"	"	Jan. 2	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 11	11.97	561 ⁵ / ₈	35 ¹ / ₈	"	" 9	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 18	11.96 ¹ / ₂	57	35 ⁵ / ₈	"	" 16	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 25	11.97	57 ¹ / ₈	"	"	" 23	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Febr. 1	11.99	57 ¹ / ₈	"	"	" 30	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 8	11.98	57 ³ / ₈	"	"	Febr. 6	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 15	11.99	57 ⁵ / ₈	35 ¹ / ₂	"	" 13	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
" 22	12.02	"	"	"	" 20	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"
Mrt. 1	12.01 ¹ / ₂	"	"	"	" 27	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"	"

ENGELAND'S IN- EN UITVOEREN VAN EDELE METALEN.

In de week eindigende.		INVOER VAN GOUD EN ZILVER.			UITVOER VAN GOUD EN ZILVER.		
		Goud	Zilver.	Totaal.	Goud.	Zilver.	Totaal.
Dec.	16	pd. st. 41.715	149.344	191.059	pd. st. 138.247	176.288	314.535
"	23	3.492	135.814	139.306	53.126	47.340	100.466
"	30	297.764	168.799	466.563	43.612	388.807	432.419
Jan.	6	187.168	388.783	575.951	138.344	189.547	327.911
"	13	42.817	98.358	141.175	35.278	167.264	202.542
"	20	108.288	113.244	221.532	72.199	107.234	179.433
"	27	229.005	113.647	342.652	102.123	267.380	369.503
Febr.	3	195.129	206.582	401.711	173.533	230.848	404.381
"	10	267.660	218.681	486.341	411.244	445.914	857.158
"	17	177.313	235.796	413.109	137.513	304.800	442.313
"	25	65.091	194.520	259.611	293.724	80.915	374.639

**OPGAVE van de hoogste en laagste Coursen van de onderstaande Effecten
aan de Beurs te Amsterdam.**

		1867. Volle jaar.		Volle jaar 1868.		Jan. 1869.		Febr. 1869.	
		Laagste cours.	Hoogste cours.	Laagste cours.	Hoogste cours.	Laagste cours.	Hoogste cours.	Laagste cours.	Hoogste cours.
Nederland. Nat. W. Schuld	2½ pct.	50½	57½	52½	58	56½	57½	56½	57½
dito	dito	60½	67½	61½	67½	65½	66½	65½	66½
dito	dito	80½	87½	82½	90½	87½	88½	87½	88½
Spanje. Oblig. 3 pCt. thans	2½	28½	35	30½	36½	30½	31½	30½	33
dito Buitenl. 1867	3	32	38½	32½	37½	30½	32½	30½	33½
dito Binnenl. Schuld	3	28½	35½	27½	35½	27½	29	28	30½
Portugal. Oblig. Ao. 1853	3	37½	43	36½	40	36½	37½	36½	37½
dito	dito Ao. 1856/67	37	42½	35½	39½	35½	36½	36½	37½
Russl. Ob. Hope & C. 1798/1816	5	38½	96	90	95½	93½	94½	93½	95
dito Stieglitz 5e serie 1854	5	52½	59	57	66½	65½	67½	67½	68½
dito	dito 6e serie 1856	69½	77½	69½	75	74½	75½	75½	76
dito Hope C. à f 1000 1864-665	5	81½	88	82	90	88½	91½	89½	91½
Cert. inschr. in assignation	6	36	41½	38½	46	44½	45½	45½	49½
Oostenrijk. Metalliek (oude)	5	38½	47½	44½	49½	47½	48½	47½	48½
idem nationale 1854	5	45	53½	49½	54½	51½	52½	52½	54½
Metalliek nieuwe (uit de conversie) in papier	5	—	—	—	—	—	—	49½	50½
idem	in zilver	—	—	—	—	—	—	54½	57
Weener Loten fl. 250 Ao 1839		310	380	365	460	458	466	463	490
dito	fl. 250 Ao 1854	152	198	186	221	216	222½	219	233
dito	fl. 100 Ao 1858	—	—	—	—	153½	160	161	166
dito	fl. 500 Ao 1860	341	434	402	464	459	470	467½	491
dito	fl. 100 Ao 1864	57	80	72½	113	111½	116	118	127
Turkije. Oblig. algem. schuld	5	23½	32½	29½	40½	37½	38½	38½	41½
Amer. Obl. Ver. St. losb. 1874	5	69	78½	76½	84½	83½	84½	84½	88
idem	idem 1882	—	—	74½	80	79½	80½	80½	87½
idem	idem 1885	—	—	—	—	77½	78½	78½	85½
Brazilië. Oblig. leen. Ao 1865	5	—	—	—	—	76½	78½	79	82½
Mexico. idem Ao 1851	3	13½	18	13½	16½	14½	15½	14½	15½
Grenada. Obligatien	3	28	35	30	36½	34	34½	35½	36
idem Gestempelde.		11½	13½	11½	16½	14½	14½	14½	17
Venezuela. Obligatien	3	8½	12	9	12½	11½	12½	11½	11½
SPOORWEGEN EN MAATSCHAPPIJEN.									
Aandeelen Nederl. Bank	5 pct	240	260	230	250	—	—	240	244
dito Ned. Hand. maats.	4½	135	144½	125	136½	124½	126½	125½	126½
dito Holl. spoorweg maatschappij		90	111½	99½	107	101	101½	100	101
Obligat. Hollandsche spoorweg 4 pct.		77½	86	84	89	87	87½	87	87½
Aand. Rijns. (shares) vol gefourn.		248	308	276	294	278½	287	289½	291½
Oblig. Rijns. Leening 1838 1½ pct.		100½	106½	106½	108½	108½	108½	108½	108½
Aandeelen Nederl. Indische spoorweg		—	—	—	—	—	—	55	60
dito Maats. Exploitatie spoorw.		18½	64	23	49	45½	58	47	58
dito Ned. Indische Hand. Bank		—	—	—	—	66	66	—	—
Pandbr. Nation. Hypot. Bank 4 pct.		87	95	92½	94½	94	94	94	96
idem Kanaal Leening Ao. 1868	4	—	—	—	—	86½	86½	86½	87½
Aandeelen Nederl. Centraal spoorweg		8	10½	9½	15½	15	15	15	15
Obligatien Centraal Spoorweg		40	52	42½	80	68½	71½	68	76
Aandeelen Oostenr. Nationale Bank		600	705	640	845	674	692	668	715
idem Russ. Spoorweg Maats.		175	189½	179½	202½	194½	200½	196	202½
idem idem idem (Jelez)		—	—	—	—	190½	194½	194½	200
Obl. Russ. sp. f 1000 (Jelez Orel) 5 pct		—	—	—	—	77½	79½	79½	81½
idem	f 1000 (Poti Tiflis) 5	—	—	—	—	79½	80½	80	82½
idem f 1000 (Kursk Chark.) 5	5	—	—	—	—	77½	79	79	81½
idem f 1000 (Moskow Jarislow) 5	5	—	—	—	—	78½	78½	78½	79½
idem £ 100 (Charkow Azow) 5	5	—	—	—	—	76½	77½	78½	79½
Certificaten Illinois spoorweg		—	—	93½	114½	103½	106	101½	105½
Oblig. St. Paul Pacific spoorw. 2e sectie		—	—	49½	63½	62½	65	64	65½
Beleening		3	5	3½	4½	3	3	3	3½
Prolongatie		2½	5	3	5	3	4	3	4
Disconto		2½	4	2½	3½	2½	2½	2½	2½